

از خیابان امام رضا (ع) تا آستان خورشید؛ روایت شهری که برای وداع با فرزندش بیدار مانده است

بازگشت یار خراسانی به خانه خورشید

گزارش

شما جهان بخش گروه ایران زمین

۵۰ سال پیش، در گرمای سوزان تیرماه ۱۳۵۵، مردی با صلابت و آمیدی ستبر در دل، مشهدالرضا را به مقصد تهران ترک کرد تا بار سنگین یک نهضت عظیم را بر دوش بگذرد و اینک در هجدهم تیرماه، تقدیر الهی این گونه رقم خورده که ایشان در قاموس یک «شهید» و در اوج اقتدار و مظلومیت به زادگاه خود بازمی گردند. امروز، مشهد نه فقط یک کلان شهر عزادار، که پایتخت قلب میلیون ها انسان

است که به عنوان خونخواهان قائد شهید خود، پیاده روی عشق را از خیابان امام رضا (ع) تا حریم قدسی ثامن الحجج (ع) آغاز می کنند. شهر در تب و تاب یک میزبانی ابدی است؛ جایی که قرار است یار دیرین خراسانی، پس از قریب به نیم قرن مجاهدت بی وقفه، در جوار بارگاه شریف رضوی آرام گیرد. در روزهایی که نگاه میلیون ها ایرانی به خراسان رضوی دوخته شده، کمتر نقطه ای از استان را می توان یافت که سهمی در این میزبانی نداشته باشد. از فرمانداران شهرستان ها تا موبک های مردمی، از نیروهای امدادی تا پاکبانانی که پیش از طلوع خورشید مسیرها را آماده کرده اند، همه بخشی از روایتی هستند که مقصدش خیابان امام رضا (ع) و پایانش صحن های نورانی حرم رضوی است.

برگزاری مراسم و دوروی پس از آن (در مجموع ۵ روز)، همه خدمات حمل و نقل عمومی با همکاری شهرداری مشهد به صورت رایگان ارائه خواهد شد. در خطوط مترو هر ۸ دقیقه یک قطار برای جابه جایی زائران و مجاوران در نظر گرفته شده است. همچنین بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ دستگاه اتوبوس و وظیفه انتقال زائران را از پارکینگ ها به مسیرهای تشییع و بالعکس برعهده خواهند داشت. عالی ترین مقام دولت در استان با اشاره به تدابیر ترافیکی و لجستیکی، بر باز بودن تمامی مسیرهای منتهی به مشهد تأکید کرد و افزود: «همه مسیرهای منتهی به مشهد و همچنین مسیرهای داخل شهر مدیریت شده و باز هستند و از این بابت هیچ مشکلی وجود ندارد. ۱۵ پارکینگ در ورودی های شهر مشهد پیش بینی شده تا زائرانی که از خارج استان و خارج از شهر مشهد وارد می شوند، خودروهای خود را در آنجا مستقر کنند و سپس از طریق مترو و اتوبوس به محل برگزاری مراسم منتقل شوند.»

دو برابر شدن سهمیه کارت های جایگاه داران
علیرضا قاضی، معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری خراسان رضوی و جانشین ستاد استانی نیز از تأمین کامل سوخت، تجهیز زیرساخت های خدماتی و افزایش کارت های سوخت جایگاه ها خبر داد و در گفت و گو با «ایران» تصریح کرد: «تمامی مبادی منتهی به شهر مشهد آمادگی لازم برای توزیع بنزین و نفت گاز را دارند و در این رابطه تعدادی از جایگاه ها نیز به صورت منتخب برای ارائه خدمات تعیین شده اند. تمام جایگاه هایی که در مراسم تشییع، نماز، طواف و تدفین بسته نخواهد شد. تنها رواق ها و بخش مرکزی حرم به دلیل اجرای مراسم تدفین و طواف، برای مدت بسیار محدودی بسته خواهد بود و پس از پایان مراسم، مجدداً برای زائران بازگشایی می شود. سایر صحن ها و مجموعه حرم در تمام مدت باز بوده و هیچ مشکلی برای حضور زائران وجود نخواهد داشت.»

رونمایی از سامانه هوشمند «باید برخاست»
استاندار خراسان رضوی از یک ابزار هوشمند برای راهنمایی زائران رونمایی کرد و گفت: «در این راستا سامانه و اپلیکیشن «باید برخاست» راه اندازی شده و زائران با مراجعه به آن می توانند به اطلاعات ترافیکی، محل پارکینگ ها، اسکان، مسیرهای دسترسی و سایر راهنمایی های مورد نیاز دسترسی داشته باشند و برای بخش های مختلف نیز ثبت نام کنند تا در ایام برگزاری مراسم، همه خدمات به صورت آسان و سریع در اختیار آنان قرار گیرد.» وی با اشاره دوباره به مسیر تشییع از خیابان امام رضا (ع) به سمت بارگاه رضوی، درباره زمان بندی دقیق مراسم یادآور شد: «بر اساس برنامه، حوالی ساعت ۶ صبح مراسم تشییع از خیابان امام رضا (ع) آغاز خواهد شد و خیابان های منتهی به این مسیر نیز پذیرای مشایعت کنندگان خواهند بود. پیش بینی ما این است که مراسم تشییع حدود پنج تا شش ساعت به طول بپیچد و امیدواریم این مراسم با آرامش، نظم و شکوه کامل برگزار شود.» مظفری در خصوص برنامه های تکمیلی افزود: «پس از آن نیز مراسم اقامه نماز، طواف و تدفین انجام خواهد شد. برای اقامه نماز، خیابان های طبرسی، شیرازی و نواب صفوی که به هم متصل هستند، پیش بینی شده و مردم در این مراسم باشکوه حضور خواهند یافت. همچنین پیش بینی ما این است که مراسم طواف و تدفین در غروب پنجشنبه انجام شود.» وی بار دیگر بر باز بودن درهای آستان قدس رضوی تأکید

مشهد، غرق در تمهیدات لجستیکی و حمل و نقل رایگان
روایت بازگشت پیکر مطهر رهبر شهید به زادگاهش، این روزها به تیتراول رسانه ها تبدیل شده است. «غلامحسین مظفری»، استاندار خراسان رضوی و رئیس ستاد استانی برگزاری مراسم تشییع در گفت و گو با «ایران»، ابعاد گسترده این میزبانی تاریخی را تشریح کرد. وی با دستمایه قرار دادن یک تقویم تاریخی، به هجرت قریب به نیم قرن پیش رهبر انقلاب اشاره کرد و گفت: «امام شهیدمان سال ها پیش از مشهد تشریف بردند. البته ظاهر آن مقطع بنا بود این مدت کوتاه باشد، اما این دوره قریب به نیم قرن طول کشید. امروز همشهریان مشهدی، مردم خراسان رضوی و هم محله ای های آقا آماده هستند تا پیکر پاک و مطهر ایشان و اعضای خانواده معظم شان را در مشهد میزبانی کنند و امیدواریم ایشان در جوار بارگاه ملکوتی حضرت امام رضا (ع) آرام بگیرند.» مظفری با تکیه بر تجربه گران بهای خراسانی ها در میزبانی از زائران، رخداد پیش رو را یک مناسبت ملی، فراملی و بین المللی عنوان کرد و اظهار داشت: «مقدمال این رخداد در قالب ۷ کارگروه و ۲۵ کمیته تخصصی با آمادگی کامل استان در حوزه های اسکان، پذیرایی، مدیریت جمعیت و خدمات رسانی قوام یافته است.»

وی با تأکید بر اینکه خراسانی ها تجربه ارزشمندی در برگزاری مراسم های مختلف در مشهد دارند و همواره میزبانان شایسته ای برای زائران و مجاوران حضرت رضاع) بوده اند، گفت: «امیدوارم بتوانیم از همه ظرفیت های استان و همچنین کمک هایی که از استان های مختلف، به ویژه استان ها و همجوار استان های معین خراسان دریافت کرده ایم، بهره بگیریم تا مراسم تشییع و اقامه نماز در شان امام شهید برگزار شود.»

بسیج ظرفیت های کشور با خدمات ۵ روزه رایگان در مشهد
رئیس ستاد استانی مراسم بدرقه رهبری در خراسان رضوی از آمادگی کامل وزارت راه و شهرسازی خبر داد و تصریح کرد: «وزارت راه و شهرسازی همه ظرفیت های ملی خود را برای انتقال زائران از سراسر کشور به مشهد بسیج کرده است. همه امکانات حمل و نقل هوایی، ریلی و زمینی برای حضور زائران در مشهد پیش بینی شده و در بازگشت نیز همین هماهنگی و همکاری برای مسافرانی که از حمل و نقل عمومی استفاده می کنند، برقرار خواهد بود.» مظفری در ادامه در خصوص تسهیلات بی سابقه مدیریت شهری اظهار داشت: «در مشهد، ۲۰۰ روز قبل از مراسم، روز

ظرفیت های نظام و دولت برای برگزاری هرچه مطلوب تر، شایسته تر و باشکوه تر این مراسم به کار گرفته شده است.» معاون توسعه مدیریت استانداری همچنین از تزریق اعتبارات متولیان امور تدارکات وسیع رفاهی در فرمانداری مشهد به عنوان میزبان اصلی خبر داد و افزود: «اقدام مورد نیاز مراسم تأمین شده و بیش از چند میلیون پرس غذای گرم و سرد در کنار خدماتی که موبک ها و مردم در سطح استان و شهرستان ارائه می کنند، پیش بینی شده است.»

تداوم فعالیت اصناف در روزهای تعطیل
بررسی وضعیت بازار و کالاهای اساسی در روز تشییع نیز حکایت از ثبات و فراوانی دارد. «رضا جمشیدی»، معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی، خیال زائران و مجاوران را از بابت مایحتاج ضروری راحت کرد و به «ایران» گفت: «با تمام تلاشی که دستگاه های اجرایی برای تأمین کالاهای اساسی و ضروری مورد نیاز زائران، مردم و میهمانان انجام داده اند، بر اساس گزارش های دریافت شده هیچ کمبود و کسری در استان وجود ندارد. همچنین اقلام ضروری و مورد نیاز موبک ها با قیمت های مناسب و از طریق حواله های صادر شده توسط جهاد کشاورزی در اختیار آن ها قرار گرفته و بخشی از این اقلام نیز با دستور استاندار به صورت رایگان برای توزیع غذا در اختیار موبک ها قرار داده شده است.» معاون اقتصادی استاندار به آمادگی کامل بازار اشاره کرد و گفت: «با اتحادیه ها و اصناف مرتبط هماهنگی های لازم انجام شده تا فعالیت خود را در روزهای برگزاری مراسم ادامه دهند و تمامی واحدهای صنفی مرتبط با ارائه خدمات، حتی در روزهای تعطیل نیز فعال خواهند بود.»

کانون های فرهنگی و هنری مساجد و همچنین موبک رسانه اعلام آمادگی کرده اند و این مجموعه ها می توانند شبکه مهمی برای توزیع اقلام فرهنگی و تبلیغی و تولید و انتشار محتوا باشند. برای بخش بین الملل و میهمانان خارجی نیز ظرفیت های لازم پیش بینی شده و بیش از ۵۰۰ نفر از فعالان رسانه ای و طلاب به صورت شبانه روزی در حوزه تولید محتوا، بازنگری و بازنشر فعالیت دارند.» رئیس کارگروه فرهنگی ستاد با اشاره به اینکه چاپ پوستر و برنامه های تبلیغی به حد اشباع رسیده است، بر لزوم توزیع مناسب اقلام از طریق ظرفیت تجمعات مردمی، مساجد و شوراهای اجتماعی محلات تأکید کرد و گفت: «بهترین فرصت برای تقویت تاب آوری و امیدآفرینی پیش روی ماست و این حرکت نباید به برگزاری مراسم محدود شود؛ همان گونه که رهبر معظم انقلاب فرمودند «ایران، ایران، ایران رضا (ع) است»، باید با همه توان این پیام و فرهنگ را در سراسر کشور تبیین و ماندگار کنیم.»

میزبانی از هیأت های خارجی
در حوزه پشتیبانی نیز هماهنگی های دیپلماتیک و رفاهی وسیعی در لایه های دولتی و مردمی صورت گرفته است. «احسان یوسفی»، معاون توسعه مدیریت و منابع استانداری خراسان رضوی در این خصوص از حضور مقامات بین المللی در این مراسم خبر داد و گفت: «به رغم برگزاری جلسات هماهنگی در سطح ملی، هماهنگی های لازم برای حضور هیأت های خارجی نیز در استان انجام شده و تعدادی از هیأت ها و مقامات خارجی در این مراسم حضور خواهند داشت. بارها تأکید شده که پشتیبان اصلی این مراسم حضور و مشارکت مردم است، اما تمام

تکمله

آماده باش مشهدالرضا تا پایان ماه صفر

استاندار خراسان رضوی، آفق نگاه ستاد برگزاری مراسم تشییع رهبر شهید را فراتر از روز تشییع دانست و با اشاره به آغاز موج جدید زیارت ها پس از تدفین پیکر مطهر، خاطرنشان کرد: «با توجه به اینکه بیش از این، مراسم وداع، نماز و تشییع در تهران، قم، کرمان و نجف برگزار شده است، پس از مراسم تدفین نیز برنامه ها پایان نمی یابد، بلکه مرحله جدیدی از حضور زائران و علاقه مندان برای زیارت آغاز خواهد شد. پیش بینی ما این است که تا مراسم چهلم و همچنین تا پایان ماه صفر، مشهد میزبان خیل عظیمی از زائران باشد. از همین رو، برنامه ریزی های لازم برای تأمین حمل و نقل عمومی هم در ایام تشییع و هم پس از آن انجام شده است.»

مظفری مدل هماهنگی بی نقص میان ساختارهای دولتی، نظامی و مذهبی استان را فاکتور اصلی موفقیت این مانور عظیم دانست و گفت: «در استان خراسان تدبیری اتخاذ شد که رؤسای کمیته ها که مدیران کل دستگاه های مرتبط هستند، در کنار دبیران کمیته ها از مجموعه های متناظر در سپاه فعالیت کنند که این موضوع موجب هماهنگی و همدلی بسیار خوبی در سطح استان شده است. خوشبختانه همه ارکان حاکمیتی در استان، از تولیت معزز آستان قدس رضوی، نماینده ولی فقیه در خراسان رضوی و امام جمعه مشهد، اعضای شورای تأمین، مجموعه قضایی، نیروهای نظامی و انتظامی و سایر دستگاه ها در کنار مردم برای برگزاری این مراسم بردوش مردم است و حضور گسترده آنان، عزت و سربلندی ایران عزیز را به نمایش گذاشت. از همه هموطنان عزیز دعوت می کنم تا اگر توفیق شرف به مشهد را دارند، در این مراسم حضور پیدا کنند. همه امکانات لازم برای میزبانی فراهم شده و هیچ محدودیتی در این زمینه وجود ندارد.»

مقابله میان مردم کردستان و رهبر شهید بود، بلکه با تصویب اجاری صداها پروژه زیربنایی، مسیر توسعه استان زمین ساخت هایی شد که همچنان ثمرات آن در زندگی مردم قابل مشاهده است. بی دلیل نیست که مردم کردستان از «۲۲ گولان» (گولان در تقویم کردی همان اردیبهشت است) به عنوان یکی از ماندگارترین روزهای تاریخ معاصر خود یاد می کنند.

طریق ایجاد اختلافات مذهبی و قومی، امنیت و پیشرفت کشور را هدف قرار دهند. ایشان نقش علما و نخبگان دینی را در حفظ انسجام اجتماعی و تقویت همبستگی میان مسلمانان بسیار مهم ارزیابی کردند و وحدت موجود در کردستان را الگویی موفق برای جهان اسلام دانستند.

آغاز فصل جدید توسعه در کردستان
اما سفر رهبر شهید به کردستان تنها یک سفر سیاسی و فرهنگی نبود؛ این سفر به نقطه آغاز یکی از مهم ترین برنامه های توسعه ای استان تبدیل شد. مصوبات این سفر در قالب صداها پروژه عمرانی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تعریف شد و طی سال های بعد بخش عمده ای از آنها به بهره برداری رسید. بر اساس آمارهای رسمی، در قالب

دیدار با خانواده های معظم شهدا و اینترگرار، نشست با روحانیون شیعه و سنی، دیدار با نخبگان، دانشگاهیان، دانشمندان، و قاضی، و وفاداری و بصیرت مردم این دیار استوار بود. ایشان، کردستان را سرزمین فداکاری های بزرگ، هنر، فرهنگ، صفا و وفاداری توصیف کردند و از نقش مردم این استان در خنثی سازی توطئه های دشمنان در سال های اول انقلاب اسلامی تجلیل به عمل آوردند.

وحدت شیعه و سنی سرمایه بزرگ کردستان
دیدار با روحانیون شیعه و سنی استان از دیگر بخش های مهم این سفر تاریخی بود. رهبر شهید در این نشست، وحدت اسلامی را مهم ترین سرمایه مردم کردستان معرفی کردند و هشدار دادند که دشمنان همواره تلاش می کنند از

جمع مردم سندانج، تصویری روشن و متفاوت از کردستان ارائه کردند؛ تصویری که برخلاف روایت های مغرضانه دشمنان، بر پایه فرهنگ، وفاداری، رشادت و بصیرت مردم این دیار استوار بود. ایشان، کردستان را سرزمین فداکاری های بزرگ، هنر، فرهنگ، صفا و وفاداری توصیف کردند و از نقش مردم این استان در خنثی سازی توطئه های دشمنان در سال های اول انقلاب اسلامی تجلیل به عمل آوردند. این سخنان در واقع پاسخی قاطع به تلاش هایی بود که طی سال های گذشته برای مخدوش کردن چهره واقعی کردستان صورت گرفته بود و بار دیگر جایگاه این استان را در تاریخ انقلاب اسلامی برجسته ساخت.

خبر سفر رهبر شهید به استان کردستان شور و شوقی کم نظیر در سراسر استان ایجاد کرده بود. از روستاهای دور افتاده گرفته تا شهرهای بزرگ، همه چشم انتظار حضور شخصیتی بودند که همواره از مردم کردستان به عنوان مردمانی وفادار، رشید، فرهنگ دوست و مرزدار یاد کرده بود. سرانجام در ۲۲ اردیبهشت سال ۱۳۸۸، انتظار ۳۱ ساله مردم به پایان رسید و خیابان های سندانج صحنه حضور پرشور مردمی شد که برای استقبال از رهبر خود آمده بودند. جمعیتی که از اولین ساعات ابعاد در مسیرهای منتهی به میدان آزادی سندانج حضور یافتند و تصویری ماندگار از عشق و ارادت مردم کردستان به انقلاب اسلامی و رهبری را به نمایش گذاشتند.

برای مردم کردستان، برخی روزها تنها در تقویم ثبت نشده اند؛ بلکه در حافظه اجتماعی و عاطفی آنان ماندگار شده اند. بیست و دوم اردیبهشت ماه از همان روزهاست؛ روزی که خیابان های سندانج، سقر، میروان و بیجار ملو از مردمی شد که برای استقبال از رهبر معظم انقلاب اسلامی آمده بودند. در آن روزها، فضای استان رنگ دیگری داشت؛ شور و شوق در میان مردم موج می زد و بسیاری احساس می کردند کردستان پس از سال ها، نه از زاویه امنیتی، بلکه از دریچه فرهنگ، وحدت و همدلی دیده می شود. اردیبهشت ماه سال ۱۳۸۸ برای مردم کردستان جدای از یک مقطع زمانی در تقویم، روزهایی بود که پس از بیش از سه دهه انتظار، مردم این استان میزبان رهبر شهید شدند و یکی از ماندگارترین رویدادهای تاریخ معاصر کردستان رقم خورد. در آن روزها،

یاد ایام